

بررسی تاثیر هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرهای شنا

علی رضا نصیرزاده^۱، سید عدرا میرکاظمی^۲، جواد روشن دل^۳، اکرم خوشبخت^۴

۱، ۳ و ۴- دانشجوی کارشناسی ارشد تربیت بدنی دانشگاه بیرجند (alireza.nasirzade@gmail.com)

۲- استادیار دانشگاه بیرجند

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش بررسی تاثیر طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرهای شناي استان خراسان جنوبی در ۶ ماهه نخست سال ۱۳۹۰ می باشد.

روش شناسی: این پژوهش از نوع پیمایشی است و اطلاعات آن به شکل میدانی جمع آوری شده است. جامعه تحقیق شامل کلیه استخرهای استان خراسان جنوبی می باشد و حجم نمونه با جامعه برابر است. ابزار اندازه گیری شامل دو پرسشنامه محقق ساخته یکی برای استفاده کنندگان و دیگری مدیران استخرها، که روایی و اعتبار آن مورد تایید قرار گرفت و یک فرم جمع آوری اطلاعات استخرها بوده است. برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی (ضریب آلفای کرونباخ، آزمون t استیودنت مستقل و جفت شده و آزمون تحلیل واریانس) استفاده شد.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های پژوهش اختلاف معنی داری بین تعداد مراجعه کنندگان و هزینه های تاثیرپذیر از یارانه ها قبل و پس از هدفمندی یارانه ها مشاهده شد. همچنین بهای گاز و گازوئیل مصرفی بیشترین تاثیر را بر افزایش هزینه استخرها در ۶ ماهه نخست سال داشته است. به نظر مدیران و استفاده کنندگان پرداخت یارانه ای تحت عنوان یارانه اوقات فراغت می تواند بهترین راهکار برای افزایش استقبال مردم از استخرها باشد.

بحث و نتیجه گیری: نتایج نشان می دهد که هدفمندی یارانه ها با تاثیرات مثبت و منفی بر عملکرد استخرها همراه بوده است و در برخی جنبه ها بررسی بیشتر مسئولین و برنامه ریزان را می طلبد.

کلمات کلیدی: هدفمندی یارانه ها، استخرهای شنا، عملکرد

مقدمه:

پرداخت یارانه ها یکی از سیاستهای حمایتی دولت از بخشهای اجتماعی و اقتصادی می باشد. یارانه یا سوبسید^۱ در اصطلاح اقتصادی عبارت است از هر گونه پرداخت مالی بلاعوض از محل خزانه‌ی دولت به صورت نقدی یا غیر نقدی که به منظور حمایت از اقشار ضعیف و آسیب پذیر جامعه و بهبود در توزیع درآمدها، می تواند به دو طیف مصرف کنندگان و یا تولید کنندگان داخلی پرداخت گردد (حسینی و مالکی، ۱۳۸۹). روی هم رفته، در ادبیات اقتصادی اهداف پرداخت یارانه ها شامل مقابله با تورم، حمایت از تولید و تولیدکننده، برقراری عدالت اجتماعی و بهبود در توزیع درآمدها (کریمی و زاهدی، ۱۳۸۹) و همچنین حمایت از اقشار محروم، کاهش فاصله ی طبقاتی و افزایش رفاه عمومی (کریمی و همکاران، ۱۳۸۹) عنوان می شود.

در نظریات اقتصاد کلان، یارانه های مصرفی در قالب تابع مصرف و با عنوان پرداختهای انتقالی دولت به مصرف کنندگان مطرح شده و برای تأمین سه هدف مهم اقتصادی تخصیص بهینه ی منابع، ایجاد ثبات اقتصادی و توزیع عادلانه ی درآمد پرداخت می شود (احمدوند و اسلامی، ۱۳۸۴). از سوی دیگر، از منظر اقتصادی، یارانه و مالیات دو ابزار مهم اقتصادی هستند که دولت بوسیله ی آنها در بازار دخالت می کند. یارانه و مالیات می توانند با تغییر در قیمت های نسبی اقتصاد را تحت تاثیر قرار دهند. از این رو پرداخت غیر هدفمند یارانه ها با تحریف قیمت ها مانع تخصیص بهینه ی منابع شده و رشد اقتصادی را کاهش خواهد داد و از سوی دیگر، با ایجاد کسری بودجه افزایش هزینه های اجتماعی و ایجاد انحراف در مسیر سرمایه مولد، اثرات جدی و مہلکی بر اقتصاد هر کشوری می گذارد. همچنین پرداخت غیر هدفمند یارانه ها با تاثیر بر نظام قیمت ها بر ترجیحات مصرف کننده نیز اثر گذاشته و از آنجاییکه مصرف کننده قیمت واقعی کالاهای یارانه ای را پرداخت نمی کند، مصرف بهینه ی آنها نیز رعایت نخواهد کرد. این در حالیست که حذف کامل یارانه ها مانند پرداخت آن بطور عام، آثار اجتماعی و اقتصادی وخیمی به دنبال خواهد داشت. از این رو، حذف کامل یارانه ها در اقتصاد توصیه نمی شود و بهتر این است که باید شیوه ی پرداخت آن تغییر یافته و بهینه شود (وزارت بازرگانی، ۱۳۸۳).

روی هم رفته، یارانه ها می توانند بصورت مستقیم و یا غیر مستقیم به گروه های مورد نظر (هدف) پرداخت شوند. یارانه های مستقیم به آن گروه از پرداخت های انتقالی گفته می شود که به گونه ی مستقیم جهت حمایت از افراد مورد نظر به آن ها پرداخت می شود. انواع و اقسام کمک هزینه ها و کالا برگ ها (کوپن ارزاق) که در عمل طیفی گسترده از پوشش های یارانه ای را شامل می شوند، در گروه یارانه های مستقیم قرار می گیرند. یارانه های غیرمستقیم بیشتر از راه پایین نگاه داشتن قیمت کالاها و خدمات

مورد نظر به گروه های گوناگون اجتماعی یا اقتصادی انتقال می یابند، بدین صورت که دولت با پایین آوردن قیمت برخی کالاها، مصرف کنندگان را در مصرف آنها یاری می نماید (کلانتری و رحیمی، ۱۳۸۵).

همچنین از لحاظ اقتصادی، یارانه ها به گونه ای عمده دو گروه بزرگ تولیدکنندگان و مصرف کنندگان را در بر می گیرد. یارانه های تولیدی با هدف کاهش هزینه های تولید و حمایت از تولیدکنندگان پرداخت شده و شامل یارانه های عوامل تولید و یارانه برای خریدهای تضمینی از سوی دولت می باشد. یارانه های مصرفی نیز شامل پرداخت هایی است که جهت ایجاد و تعدیل در توزیع درآمدها، تعدیل آثار ناشی از فشارهای بازار و تصحیح الگوی مصرفی کشور به سمت تشویق مصرف کالاهای تولید داخلی، به مصرف کنندگان پرداخت می گردد (فقیه نصیری و همکاران، ۱۳۸۷).

با افزایش حضور دولت ها در اقتصاد، پرداخت یارانه نیز به تبع آن افزایش یافته و به تدریج دامنه ی آن در امور گوناگون گسترش یافته است. یارانه، صرف نظر از نظام حاکم بر جوامع، در بیش تر کشورهای گوناگون توسعه یافته و در حال توسعه پرداخت می شود و کشورهای گوناگون هر یک با توجه به امکانات و محدودیت های خود، نظام های گوناگونی برای پرداخت یارانه اتخاذ کرده اند (کرمی و همکاران، ۱۳۸۹).

پیشینه ی پرداخت یارانه در ایران به قحطی های ناشی از جنگ جهانی دوم بازمی گردد. پس از انقلاب نیز روند پرداخت یارانه شدت گرفت، زیرا یکی از اهداف انقلاب حمایت از مستضعفان بود، به گونه ای که در سال ۱۳۵۷ (آخرین سال حکومت شاه) کل مبلغ یارانه ۶۵/۸ میلیارد ریال بوده است و این رقم در سال ۱۳۸۸ به حدود ۹۰۰ هزار میلیارد رسید (کجباف، ۱۳۸۸).

در چند سال اخیر مهم ترین بحث دولت و برخی اقتصاددانان در این بود که این یارانه ها ناعادلانه توزیع می شوند و در راستای اهداف عدالت اجتماعی، نه تنها درست عمل نکرده اند بلکه ناعدالتی را در کشور تشدید نموده اند. در این زمینه پیرایی و شهسوار (۱۳۸۷) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که طی سال های (۱۳۸۳-۱۳۷۹) در جوامع شهری و روستایی ایران افزایش قیمت اقلام خوراکی به افراد فقیر بیشتر از افراد غیر فقیر آسیب رسانده در حالی که افزایش قیمت در گروه های نظیر بهداشت و درمان، حمل و نقل و ارتباطات و تحصیل و آموزش به افراد غیر فقیر بیشتر از افراد فقیر آسیب رسانده است. بنابراین بازنگری در نحوه پرداخت یارانه و کاهش آن و اعمال مالیات بر بخش های ذکر شده به منظور کاهش نابرابری و بهبود و اصلاح رفاه ضروری به نظر می رسد. همچنین مصباحی مقدم و همکارانش (۱۳۸۸) بیان می دارند که توزیع یارانه ها در کشور به شدت ناعادلانه است و برای اصلاح ساختارهای تولیدی کشور، مدیریت بهینه مصرف انرژی و توزیع عادلانه یارانه ها، هدفمند سازی یارانه ها با استفاده

از مناسب ترین شیوه، ضروری به نظر می رسد. از این رو، با توجه به مطالعات مختلف و بررسی نتایج آنها مهم ترین زیربخش طرح تحول بزرگ اقتصادی کشور، بحث هدفمندی یارانه ها بوده است که سرانجام در اواخر سال ۱۳۸۹ محقق شد.

با توجه به تأثیر گستره طرح هدفمندی یارانه بر جنبه های مختلف زندگی مردم، هدف از این پژوهش بررسی تأثیر هدفمندی یارانه ها بر عملکرد استخرهای شنای استان خراسان جنوبی در ۶ ماهه اول سال ۱۳۹۰ و مقایسه آن با مدت مشابه سال ۱۳۸۹ (قبل از هدفمندی یارانه ها) و همچنین تأثیر آن بر میزان مراجعه مردم به استخرها و بررسی و ارائه پیشنهادات و راهکارهایی برای بهبود تأثیر آن بر عملکرد استخرهای شنا و سایر مکان های ورزشی می باشد.

روش شناسی:

این پژوهش از نوع پیمایشی است و اطلاعات آن به شکل میدانی جمع آوری شده است. جامعه تحقیق شامل کلیه استخرهای شنای استان خراسان جنوبی که فعالیت خود را قبل از سال ۱۳۸۹ آغاز کرده اند، می باشد و حجم نمونه با جامعه برابر است. تعداد این استخرها بر اساس اطلاعات هیات شنای استان ۷ عدد می باشد که یکی از آنها بدلیل عدم فعالیت در ۵ ماهه اول سال ۱۳۹۰ از جامعه تحقیق حذف شد. همچنین از جامعه استفاده کنندگان از استخرها تعداد ۳۶۰ نفر بر اساس جدول مورگان به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. جامعه مربوط به مدیران و کارشناسان استخرها ۲۵ نفر بود که حجم نمونه با جامعه برابر در نظر گرفته شد.

ابزار اندازه گیری را یک پرسشنامه محقق ساخته برای استفاده کنندگان از استخرها (پرسشنامه شماره ۱) شکل داده که شامل دو بخش بود، بخش اول ویژگی های جمعیت شناسی مانند: جنس، سطح تحصیلات، سن و سطح درآمد (۴ سطحی) را مشخص می کند و بخش دوم شامل سؤالاتی در ارتباط با موضوع تحقیق بود که بر اساس مقیاس ۵ ارزشی لیکرت طراحی شده بودند. برای تعیین روایی، پرسشنامه بین صاحب نظران و اساتید دانشگاه در رشته مدیریت و مدیریت ورزشی توزیع شد و روایی پرسشنامه

تایید گردید. پایایی پرسشنامه از طریق بازآزمایی (در یک گروه ۳۰ نفری) به فاصله یک هفته برابر با ۰/۸۲ به دست آمد و ضریب از طریق آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۶ بود. همچنین پرسشنامه ای محقق ساخته مخصوص مدیران و صاحبان استخرها (پرسشنامه شماره ۲) به جهت بررسی تاثیرات مثبت یا منفی طرح هدفمندی یارانه ها و موانع موجود در عدم تاثیر درست آن بر عملکرد استخرها طراحی شد. در نهایت برای جمع آوری آمار مراجعه کنندگان و هزینه های آب، برق، سوخت (مجموع گاز و گازوئیل) و متفرقه (شامل مجموع دستمزد کارگران، ناجیان، تعمیرات، نگهداری و پیش بینی نشده) در ۶ ماهه نخست سال های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ فرمی مخصوص طراحی شد. بدلیل مصادف بودن شهریور ماه سال ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ با ماه مبارک رمضان و احتمال تاثیرگذاری آن بر تعداد مراجعه به استخرها، آمار هزینه ها و مراجعه کنندگان این ماه مورد بررسی قرار نگرفت. برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (ضریب آلفای کرونباخ، آزمون t استیودنت مستقل و جفت شده و آزمون تحلیل واریانس یک طرفه) و نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ استفاده شد.

یافته ها:

تغییرات تعداد مراجعه کنندگان ماهانه به استخرها در ۵ ماهه اول سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹ در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. تغییرات تعداد مراجعه کنندگان ماهانه به استخرها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹

متغیر	میزان تغییر ماهانه	نمره آزمون t	سطح معنی داری
فروردین	↓ ۳۴/۱٪	۳/۳۹۹	۰/۰۱۹
اردیبهشت	↓ ۲۶/۳٪	۴/۵۰۶	۰/۰۰۶
خرداد	↓ ۲۶/۹٪	۳/۶۳۸	۰/۰۱۷
تیر	↓ ۲۷/۱٪	۳/۶۱۴	۰/۰۱۷
مرداد	↓ ۱۹/۶٪	۲/۲۳۳	۰/۰۷۶
کل	↓ ۲۷/۴٪	۷/۵۳۱	۰/۰۰۲

بر اساس این نتایج تعداد مراجعه کنندگان ماهانه به استخرها، که یک استخر دارای مالک خصوصی و بقیه زیر مجموعه ارگان های دولتی و همچنین یک استخر مخصوص بانوان، سه عدد مخصوص آقایان و دو عدد دارای استفاده کنندهی مشترک می باشند، در تمامی ماه های ۵ ماهه اول سال ۱۳۹۰ در مقایسه با مدت مشابه آن در سال ۱۳۸۹ کاهش داشته است، که این اختلاف تنها در خرداد ماه از نظر آماری معنی دار نبوده است. همچنین بیشترین کاهش در تعداد مراجعه کنندگان مربوط به فروردین ماه برابر با ۳۴/۱٪ بوده است. بطور میانگین کاهش مراجعه کنندگان ماهانه در این دوره ی ۵ ماهه، ۲۷/۴٪ بوده است، که از نظر آماری در سطح ۰/۰۰۲ معنی دار است. این در حالی است که بر اساس اطلاعات هیات شنای استان خراسان جنوبی بهای بلیط استخرها در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۹ در تمامی استخرها ثابت مانده و افزایش نیافته است.

اطلاعات مربوط به تغییرات هزینه های استخرها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹، معنی داری و میزان تاثیرگذاری آن بر افزایش هزینه کل در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. تغییرات هزینه‌های استخرها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹

متغیر	میزان تغییر نسبت به سال گذشته	میزان تاثیرگذاری بر افزایش هزینه کل	نمره آزمون t	سطح معنی داری
آب	↑ ٪۲۲۷	٪۲۰/۳	-۵/۴۲۴	۰/۰۰۳
برق	↑ ٪۴۴۱	٪۱۸/۷	-۵/۳۴۳	۰/۰۰۳
سوخت	↑ ٪۱۲۹	٪۲۳/۶	-۷/۱۸۲	۰/۰۰۱
متفرقه	↑ ٪۲۸	٪۳۷/۳	-۳/۴۰۸	۰/۰۱۹
کل	↑ ٪۶۵	٪۱۰۰	-۵/۶۵۳	۰/۰۰۲

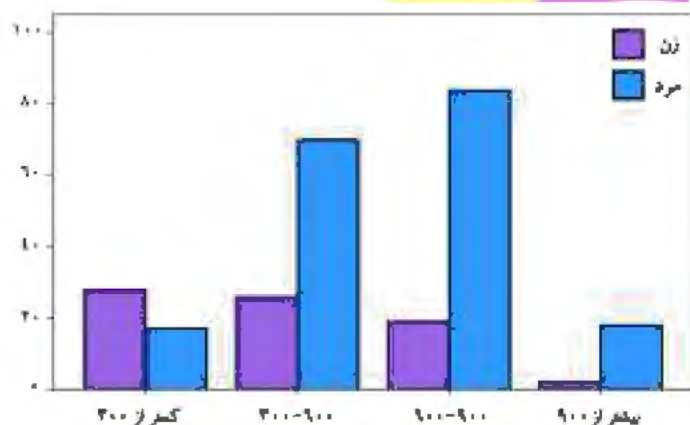
با توجه به این نتایج هزینه متوسط آب، برق، سوخت، متفرقه و کل هزینه‌ها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹ بطور معنی داری افزایش داشته است و بیشترین افزایش برابر ٪۴۴۱، مربوط به بهای برق مصرفی بوده است. اما بر اساس این اطلاعات بیشترین تاثیرگذاری را بر افزایش هزینه کل (٪۶۵) در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹ به ترتیب بدلیل افزایش هزینه‌های متفرقه (٪۳۷/۳)، سوخت (٪۲۳/۶)، آب (٪۲۰/۳) و برق (٪۱۸/۷) بوده است.

پس از توزیع ۳۶۰ عدد پرسشنامه شماره ۱ بین تمامی استخرهای استان و جمع‌آوری آنها، تعداد ۳۱۴ عدد از آنها قابل استفاده بود (جدول ۳). سطح تحصیلی و وضعیت درآمد افراد نمونه به ترتیب در نمودارهای ۱ و ۲ نشان داده شده است.

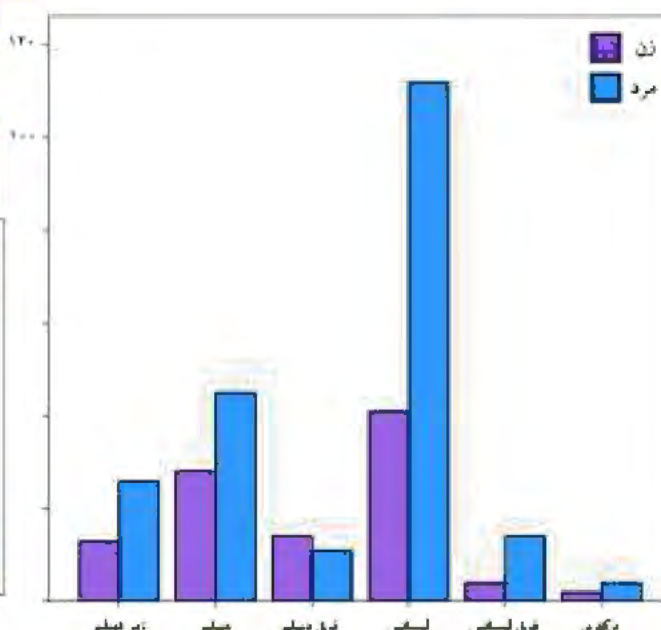

جدول ۳. تعداد و درصد افراد نمونه بر اساس جنس

مراجعه کنندگان	تعداد	درصد	سن
زن	۱۰۲	۳۲/۴٪	۳۲±۱۲
مرد	۲۱۲	۶۷/۶٪	۳۴±۹
مجموع	۳۱۴	۱۰۰٪	۳۳±۱۰

نمودار ۲. وضعیت درآمد افراد نمونه

نمودار ۱. وضعیت تحصیلی افراد نمونه

بر اساس اطلاعات جنسیت (۳۱۲= درجات آزادی، $t = -2/238$ ، $sig = 0/026$) و سطح درآمد (۳= درجات آزادی، $F = 8/634$ ، $sig = 0/000$) هر دو عوامل تاثیرگذاری بر تعداد مراجعات هفتگی به استخر بوده اند (جدول ۴) و تفاوت معنی داری بین

تعداد مراجعات زنان ($1/08 \pm 1/07$) (انحراف معیار \pm میانگین) و مردان ($1/41 \pm 1/29$) (انحراف معیار \pm میانگین) در سطح معنی داری ۰/۰۵ مشاهده شده است.

جدول ۴. میزان مراجعه هفتگی به استخرها (انحراف معیار \pm میانگین) در افراد با سطوح درآمد مختلف

مراجعه کنندگان	کمتر از ۳۰۰	۳۰۰ - ۶۰۰	۶۰۰ - ۹۰۰	بیشتر	F	سطح معنی داری
زن	$0/89 \pm 0/99$	$1/38 \pm 1/09$	$0/57 \pm 0/69$	4 ± 0	9/111	0/000
مرد	$0/58 \pm 0/50$	$1/84 \pm 1/47$	$1/21 \pm 1/16$	$0/5 \pm 0/51$	9/427	0/000
مجموع	$0/77 \pm 0/84$	$1/71 \pm 1/38$	$1/09 \pm 1/11$	$0/85 \pm 1/18$	8/634	0/000

بر اساس این نتایج سطح درآمد در زنان، مردان و مجموع ایندو، بطور معنی دار عاملی تاثیرگذار بر تعداد مراجعات به استخرها بوده است ($0/001 =$ سطح معنی داری). همچنین تغییر در تعداد مراجعات هفتگی افراد به استخرها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال ۱۳۸۹ در جدول ۵ نمایش داده شده است که نشاندهنده افزایش مراجعات در ۶/۴٪ افراد، کاهش مراجعات در ۵۳/۷٪ افراد و عدم تغییر در تعداد مراجعه در ۳۹/۴٪ افراد می باشد.

جدول ۵. تغییر در تعداد مراجعات هفتگی افراد به استخرها در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۹

مراجعه کنندگان	افزایش	کاهش	بدون تغییر
زن	۵/۷٪	۵۵/۲٪	۳۹/۱٪
مرد	۶/۶٪	۵۳/۱٪	۴۰/۳٪
مجموع	۶/۴٪	۵۳/۷٪	۳۹/۹٪

تعداد ۲۵ عدد پرستنامه شماره ۲ بین مدیران و کارشناسان استخرها توزیع شد، و از این تعداد ۱۹ عدد قابل استفاده بود که به بررسی اثرات مثبت، منفی و موانع طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرها پرداختند (جدول ۶).

جدول ۶. خلاصه اثرات مثبت، منفی و موانع طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرها و ارائه راهکارهای پیشنهادی

در جهت افزایش اثرات مثبت آن، بر اساس نظر صاحب نظران

<p>۱- بالا بردن بهره وری</p> <p>۲- پر رنگ تر شدن هزینه های هدر رفت انرژی</p> <p>۳- افزایش رقابت بین استخرداران و ارتقای سطح کیفی</p> <p>۴- برنامه ریزی بهینه در زمانبندی، رضایت مندی و ایجاد جاذبه های نو</p> <p>۵- افزایش خدمات حاشیه ای در استخر جهت جذب مشتری</p>	<p>اثرات مثبت طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرها</p>
<p>۱- کاهش مراجعه مردم به استخرها</p> <p>۲- حذف همزمان یارانه سه عامل اثرگذار آب، برق و سوخت و افزایش شدید هزینه های استخر</p> <p>۳- صرفه جویی منفی در جهت کاهش هزینه های استخر (برای مثال استفاده از مواد بهداشتی ارزان قیمت)</p> <p>۴- عدم وجود تبلیغات مناسب ۵- کاهش شدید سود استخرداری</p>	<p>اثرات منفی طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرها</p>
<p>۱- عدم وجود استخرهای خصوصی</p> <p>۲- عدم تخصیص یارانه‌ی ورزش به مکان های ورزشی</p> <p>۳- افزایش نیافتن بهای بلیط استخرها</p>	<p>موانع موجود در عدم تاثیر مثبت طرح هدفمندی یارانه‌ها بر عملکرد استخرها</p>
<p>۱- استفاده از تکنولوژی های جدید و انرژی های نو</p> <p>۲- بالا بردن بهره وری در عوامل آب، برق، سوخت و نیروهای انسانی</p>	<p>راهکارهای پیشنهادی در جهت افزایش اثرات مثبت هدفمندی</p>

۳- استفاده از نیروهای داوطلب	یارانه‌ها بر عملکرد استخرها
۴- قابلیت انعطاف در سرویس دهی به مشتریان	
۵- ارائه خدمات جنبی به مشتریان	
۶- رقابت تبلیغاتی جهت استفاده از اعتبارات ورزشی ادارات	

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش به بررسی تاثیر طرح هدفمندی یارانه ها بر عملکرد استخرهای شنا، میزان تاثیر بر هزینه های آنها و تغییر در تعداد مراجعه کنندگان به استخرها و بررسی علل احتمالی آن پرداخته است. نتایج تحقیق از طرفی نشاندهندهی افزایش هزینه های کلی استخرها به میزان ۶۵٪ پس از هدفمندی یارانه ها که بیشترین تاثیر بر این افزایش، در اثر بالا رفتن هزینه های متفرقه (۳۷/۳٪) (شامل مجموع دستمزد کارگران، ناجیان، تعمیرات، نگهداری و پیش بینی نشده) و سوخت (۲۳/۶٪) (مجموع گاز و گازوئیل) می باشد. همچنین بر اساس نتایج بیشترین تاثیر هدفمندی یارانه ها در افزایش هزینه های تاثیر پذیر از آن مربوط به هزینه های برق (۴۴۱٪)، آب (۲۲۷٪) و سوخت (۱۲۹٪) بوده است. بنابراین استفاده از سیستم های پیشرفته و با راندمان بالاتر و همچنین راهکارهای ارائه شده در جدول ۶، می تواند تاثیر بالایی در کاهش هزینه های استخرها داشته باشد.

در حالت کلی این افزایش هزینه ها می تواند با اثرات مثبت و منفی متعددی همراه باشد که بصورت موردی در جدول ۶ بر اساس نظر کارشناسان و مدیران جمع بندی شده است. اما از طرف دیگر نتایج نشاندهندهی کاهش مراجعه کنندگان ماهانه (۲۷/۴٪) به استخرها در ۵ ماه اول سال پس از هدفمندی یارانه ها که بیشترین کاهش در ماه های فروردین (۳۴/۱٪) و تیر (۲۷/۱٪) رخ داده است، می باشد. در نتیجه به نظر می رسد عامل هدفمندی یارانه ها با تاثیرات مطلوبی بر آمار مراجعه کنندگان به استخرها همراه نبوده است. بر این اساس محققان سه راهکار پیشنهادی خود را به شرح زیر به نظرسنجی مراجعه کنندگان، مدیران و کارشناسان قرار دادند:

(۱) پرداخت یارانه ورزش به استخرها موجب عدم افزایش بهای بلیط آنها و در نتیجه افزایش استقبال مردم می شود.

۲) پرداخت یارانه‌ای تحت عنوان یارانه سلامت (یا اوغات فراغت) به مردم که با افزایش سطح درآمد در جهت ارتقای سلامت همچون مشارکت در فعالیت های ورزشی اثرگذار است، و در نهایت منجر به افزایش استقبال مردم خواهد شد.

۳) افزایش تبلیغات که منجر به افزایش استقبال مردم می شود.

بر اساس داده های جمع آوری شده، راهکار شماره ۲ به نظر کاربران (۶۱/۵٪) و مدیران و کارشناسان (۷۲/۵٪) می تواند موثرترین روش برای افزایش استقبال مردم از مکان های ورزشی از جمله استخرهای شنا باشد. راهکار شماره ۳ (کاربران ۲۵/۳٪) و مدیران و کارشناسان (۱۹/۶٪) و شماره ۱ (کاربران ۱۳/۲٪) و مدیران و کارشناسان (۷/۹٪) در رده های بعدی قرار دارند.

بر این اساس در یک درجه بندی ۵ ارزشی از بسیار کم تا بسیار زیاد پاسخ به این سوال که ((در صورت پرداخت یارانه ای تحت عنوان یارانه سلامت (یا اوغات فراغت) به شما چه میزان از مبلغ آنرا صرف فعالیت های ورزشی بخصوص مراجعه به استخرهای شنا می کنید؟)) نظرات مراجعه کنندگان جمع آوری شد. با توجه به داده ها تمایل مراجعه کنندگان به هزینه ی چنین یارانه ای در فعالیت های ورزشی بالاتر از میانگین $(1/29 \pm 3/63)$ (انحراف معیار \pm میانگین)) بود که از نظر آماری در سطح معنی داری ۰/۰۰۱ نیز معنی دار می باشد ($312 =$ درجات آزادی، $t = 45/413$ ، $sig = 0/000$). این مقدار برای زنان و مردان به ترتیب برابر (انحراف معیار \pm میانگین) $1/18 \pm 3/90$ و $3/50 \pm 1/34$ می باشد و این تفاوت از نظر آماری در سطح معنی داری ۰/۰۱ معنی دار است ($312 =$ درجات آزادی، $t = 4/208$ ، $sig = 0/003$) و نشان می دهد زنان در صورت پرداخت چنین یارانه ای به آنها تمایل بیشتری برای صرف آن به جهت فعالیت های ورزشی نسبت به مردان دارند.

همچنین بر اساس یافته ها سطح درآمد در سطح معنی داری ۰/۰۵ عامل تاثیرگذاری بر میزان مصرف این یارانه جهت فعالیت های ورزشی در زنان ($3 =$ درجات آزادی، $F = 0/861$ ، $sig = 0/369$)، مردان ($3 =$ درجات آزادی، $F = 0/681$ ، $sig = 0/569$) و مجموع این دو ($3 =$ درجات آزادی، $F = 0/371$ ، $sig = 0/774$) نبود و تفاوتی بین میانگین مصرف این یارانه در سطوح مختلف درآمدی در این گروه ها مشاهده نشد، که نتیجه می دهد سطح درآمد عامل تاثیرگذاری بر میزان مصرف این یارانه جهت شرکت در فعالیت های ورزشی نمی باشد. از طرفی به این دلیل که بهای بلیط استخرها در سال ۱۳۹۰ نسبت به قبل از هدفمندی یارانه ها هیچ گونه افزایشی نداشته است، بنابراین کاهش مراجعات نمی تواند در اثر افزایش بهای بلیط اتفاق افتاده باشد. در نتیجه احتمالاً راهکار اول با تاثیر گذاری لازم همراه نخواهد بود.

با توجه بر یافته ها و بررسی پیشنهادات از جوانب مختلف، به نظر می رسد پرداخت یارانه ای تحت عنوان یارانه سلامت (یا اوغات فراغت) می تواند بر مراجعات افراد به مکان های ورزشی بخصوص استخرهای شنا تاثیر بالایی داشته باشد. هرچند که نیاز است تا مشابه این تحقیق در نمونه های گسترده تر انجام گیرد تا نتایج آن قابلیت استناد بالاتری داشته باشد.

در نهایت با توجه به نتایج این تحقیق هدفمندی یارانه ها با تاثیرات مثبت و منفی گوناگونی بر عملکرد استخرهای شنا همراه بوده است. با توجه به اینکه همواره شرکت افراد در فعالیت های ورزشی و فرهنگی و گسترش آسیب های اجتماعی رابطه ای متقابلی با هم دارند، کاهش مراجعه مردم به مکان های ورزشی، به خصوص استخرهای شنا که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت، می تواند همچون زنگ خطری در این زمینه باشد. در این میان افزایش هزینه های استخر از طرفی و کاهش تعداد مراجعه کنندگان به آنها از طرف دیگر، موجب کاهش شدید سود استخرها شده است و در صورت ادامه ی این روند احتمال تعطیلی و ورشکستگی آنها وجود دارد که توجه بیشتر مدیران و برنامه ریزان این حوزه را می طلبد.

منابع

۱. کریمی، فرزاد و زاهدی کیوان، مهدی. ۱۳۸۹ش. تعیین الگوی بهینه ی تخصیص یارانه های بخش کشاورزی به مصرف کنندگان و تولیدکنندگان. تحقیقات اقتصاد کشاورزی، ۲(۴): ۹۹-۱۲۰.
۲. کرمی، آیت اله و نجفی، بهاء الدین و اسماعیلی، عبدالکریم. ۱۳۸۹ش. آثار اصلاح یارانه ی غذا بر تولید و سهم عوامل تولید در ایران: کاربرد مدل تعادل عمومی قابل محاسبه. تحقیقات اقتصاد کشاورزی، ۲(۴): ۷۷-۹۸.
۳. پیرایی، خسرو و شهسوار، محمدرضا. ۱۳۸۷ش. ارزیابی یارانه ها و مالیات های غیر مستقیم از جنبه رفاه اجتماعی در ایران. نامه مفید، ۱۴(۶۶) (نامه اقتصادی): ۱۱۹-۱۴۸.
۴. مصباحی مقدم، غلام رضا و اسماعیلی گیوی، حمیدرضا و رعایایی، مهدی. ۱۳۸۸ش. بررسی و آسیب شناسی هدفمندسازی پرداخت یارانه ها. اقتصاد اسلامی، ۹(۳۵): ۱۹۲-۱۶۱.

5. Hoseini, SH.A. and Maleki, A. 2005. The method of subsidy payment and its selection indexes (case study: selected countries and Iran). *Journal of Trade Considerations*. Volume 13.
6. Iran Ministry of Commerce. 2004. Looking to subsidy: contexts, operations and challenges. Office of Programming and Economical affairs, Economical Studies Group.
7. Kalantari, A. and rahimi, A. 2006. Consideration of Economical subsidy, Printed in Institute of Iran Trade Studies and Researches.
8. Faghih Nasiri, M., tashkini, A. and Oryani, B. 2008. Direction of subsidies and its operation in economical development program. Printed in Center of Economical Studies in Iran Ministry of Commerce.
9. Kajbaf, J. 2009. History of subsidy payment in Iran and World, Printed in Iran Ministry of Welfare and Social Security.
10. Ahmadvand, M. R. and Eslami, S. 2005. A survey on Iran's subsidies trend. *Commercial Surveys*. 2(13): 4-15.

